

"NORA DOA GURE EUKERA?"

GU EUSKEREAREN ALDE

Errialde baten altxor aundienetariko bat, bere izkuntza da, zalantza barik. Izkuntzak errialde oneri nortasuna emoten dautso eta ori dala-ta, zenbat eta aberatsagoa izan ele ori, askoz sendoago izango da errjaldea.

Euzkereari dagokionean, erri txiki eta banatu baten izkuntza izatean, gatxago da. Gure aberria, Frantziaren eta Españaren artean kokatuta dago eta orren ondorioz, euren berbetak oso indartsuak diranez, eragin aundia dabe gure artean eta gure euzkera kutuna da galtzajlle urteten dauana.

Gauzak orrela, guk euskaldunok izan bear dogu bere alde alegin guztiak egin bear doguzanok, bidezkoa danez. Bestela, Ebaristo Bustinza "KIRIKIÑO" ren liburu bateko izenburuak djñoan lez: "EDO GEUK EDO INOK EZ, EUSKEREAREN ALDE". Bai orixe. Guk ez ba dogu ezer egiten, kanpokoak bez.

* * *

AURRERA ALA ATZERA

Zoritarrez, beste gai askotan lez, emen be, euskaldunok guztjz banatuta agertuten gara. Danak bat egin bearrean, bakotxa bere aldetik doa eta olan ez da arritzekoa gauzak, doazan legez, joatea.

Gaur egun, euskal erakundeak diru ugari erabilten dabe euzkerearen alde, aurrera egin dagian, ikastolak nun-naj doguz, euzkerearen aldeko alkarteak, ekitaldiak, geroago ta liburu geiago argjalduten dira euzkeraz, irratj ta telebisiñoak euzkeraz egiten dabe (batzuk beintzat), eta ori gorabera, zer lortu da? Ba, egia esateko... gitxi, ezebez ez esatearren eta ez ori bakarrik, euskaldun errj eta etxe askotan erdera nagusitzen joaku.

ZERGAITIK

Alde batetjk, euskaldunen zabarkeriz. Baj, minoarri bada be, egi utsa da. Jen-deak jakjn arren, ez darabil; batzutan, erosoago egiten jakolako erderaz egitea eta beste batzutan, lotsatu egiten dalako.

Bestetik, Euskaltzaindiaren jokabidea eta berak sorturiko "el Batua" deritxona. Baiña, ori bajño lenago, begitu dagigun atzeruntz denboran.

EUSKALTZAINDI ZINTZOA

1919garren urtean, Euskaltzaindja (jatorrizko ta benetakoa) sortu zanean, ba-

egozan euskaltzale ospetsu ta zintzo batzuk, Azkue buru ebela. Orrejn artean batzuk ajtatu giñeiz: Eguzkitza, Campion, Urkijo, Olabide... eta abar.

Gizon oneik gogor ekin eutsoen euzkera obetu ta aldeztutearj eta batez be, bere batasuna lortzeari. Orretarako, Azkueren "Gipuzkera Osotua" oiñarri lez ebela. Orren alde egin eben lan, bajña euskalki guztiak kontutan artuta.

GUDALDIA

Geroago, 1936ko guda ankerra eldu eta Euskaltzaindiaren lana eten eginda geratu zan.

Guda ori amaitu eta urte batzuk igaro ostean, Euskaltzaindia asi zan bere lanean barriro be.

Urteak joan, urteak etorri, akademia onek aurrera jarraitu eban, eta olan, irurogei urteetara elduko gara.

LARRIALDIA

Urte onejtan asj ziran euzkerearen larrialdi eta zoritxarrak. Ona emen adibide batzuk:

On Manuel Lekuona, euskaldun jakintsu eta bikaiña, Euskaltzaindiatjk kanporatua da, "el Batua" geroago izango dana, ez daualako onartu gura. Guzti orj azpikeriz eta koldarkeriz egiña.

1968'garren urtean, Euskaltzaindia "barri" onek ontzat emoten dau "el Batua ori, euskaldun jatorren aolkuak baztertuaz.

Andik, amar urtetara, (1978an, ain zuzen be), beste batzar bat izan zan Bergaran, Euskaltzaindiaren barruan. Emen jazoko zan Euskaltzaindiaren banaketa.

EUSKERAZAINTZA

Euskaltzale ta jakintsu batzuk. Euskaltzaindjatik urten eta Akademi barri bat sortu bearra ikusi eben. Olan agertu zan: EUZKERAZAINTZA-ERRI AKADEMIA.

EUSKALTZAINDI OKERTUA

Ordutik ona, gauzak olan ikusten doguz:

Alde batetik, Euskaltzaindia "barri'orrek, utsak zuzendu bearrean, aurrera darrai. Olan, "H" alper ori toki guztietan sartu, erderakadak zenbat gura, eta bere arauak onartuten ez dauzana, "or konpon, Mari Anton".

Orregaz, euzkera erreztu eta erakargarri egin bearrean, askoz gatxago egiten dau eta orren ondorioz, jendeak "Zein gatxa dan" esanaz ez dau onartuko gure berbeta ederra.

Ori eta guzti be, Euskaltzaindia "barri" orrek alde guztietatik laguntza aundiak

jasoten dauz, mueta guztjetakoak. Beraz, aurrera jarraituko dau ondamednja zabalduz.

JOKABIDE JATORRAK

Bestetik, eta orreri aurre egin nairik, ba-doguz euzkera errikoiaaren alde lan eta ekintza txalogarriak egiten dabezanak. Merezi dabe, bai, ajtatuak izatea erri lauak argi eta garbi jakin eta ezagutu dagjan.

Oneixek ajtatu giñeiz: "Euzkera-zaleak eta "Euzkerazaintza". Biak alegjn danak egiñaz, euzkerea eriotzajk salbatu edo gaizkatu guran.

Gizasemeen artean, oneixek doguz: Aita Santi Onaindia (Euskaltzale eta olerkari ta euzkeratzaille parebakoa), Augustin Zubikarai (jdazle jator eta oparoa), Iñaki Zubiri (idazle ta jakintsu bikaiña). Martin Olazar (Euskerazaintzako Lendakarja eta euskaltzale aspergabea), Karmelo Etxenagusia (euskal maisu ta euskeratzaille beiñena), besteak beste.

Danak lan aundja egiten dabe euzkerearen mesedean; artzen daben ordaiña, ostera, oso urria da. Danok dakigu zergaitjk.

ERANTZUNA

Idazki oneri izenburua damotson jtaunari erantzunaz auxe esan giñej: Euskaltzaindiak daroan bidejlk eriotzara doala, batez be, bere euskal sena ta jatortasuna kentzen ba dautsaz.

Eta ilten ba jaku gure Euzkerea, zer geratuko jaku? Azkenean, Euskal-Erria eta Zamora parra eta gure nortasunarj agur esan bearra.

Alan be, ondiño sasoiz gagoz euzkerea jndartuteko barriri. Eta ori zelan lortuko litzake?

Euzkera ondo batu gura ba'dogu, euskalkjak garrantzi aundikoak dira, eta oneik be bailo bear dabe orretarako. Orduan, bel alde batekoak (Euskaltzaindiakoak) eta bai bestekoak (euzkera errikoiaaren aldezeak), euren alegjñak batu bear leukiez, euren arteko aideak aaztuz, berandu jzan baiño lenago.

Euskaldunok beti jbilli izan gara bananduta. Emen dogu aukera ezin-obeaa, benetako batasun bat lortzeko.

Pentsakera eta pertsonen gaiñetik, gure Euzkereak iraun egin bear dau, orain, biar eta betiko.

Ez al gara izango ori lortuteko gauza?

MALAXETXEBARRIA TAR JON

"KALAMUA"

"ZER"

1992